

Tone
Partljič

Vdovstvo in pogreb Karoline Žašler

(Iz beležke podeželskega zdravnika)

Zdaj, ko sem v službi v mestni bolnišnici oziroma na specializaciji na urološkem oddelku, ko so predstojniki zadovoljni z menoj in me od časa do časa pohvalijo, ko je sestra Veronika noseča in mi jo vsi zaradi lepote zavidajo, ko se po večerih lepo sprehajam od Glavnega trga gor do hotela; zdaj mi seveda nihče prav ne verjame, da sem svoj čas zdravil ljudi, če se temu lahko reče zdravil, v majhnem naselju ob reki. Saj tudi že kar sam ne morem prav verjeti, da sem tam preživel tista tri divja leta. Ko ponoči dežuram s sestrami in jim pravim nekatere svoje dogodivščine, se vsi temu že kar prijazno smejemo in vse je videti daleč in neverjetno, vendar je tudi res, da bi ne šel nazaj za nobeno ceno. Saj sploh nisem bil pravi zdravnik, kje pa. Hujše bolnike sem pošiljal z napotnicami v bolnišnico, ko sem ugotovil, za kaj gre. Pri diagnozi se navadno nisem zmotil, no, včasih pač, a določen odstotek pomot je normalen. Otrokom sem operiral čire in lepil rane, kadar so se urezali na preklanih steklenicah. Že na šivanje pa sem jih moral pošiljati v bolnišnico, kvečjemu sem potem lahko sam izvlekel šive. Na domove sem hodil dajat injekcije, včasih sem imel ob epidemiji influence kar po petnajst obiskov na domovih po tistih bregačah in, pomislite, recimo, za vsak obisk najmanj pol ure, včasih sploh nisem spal... Večkrat sem hodil ogledovat mrliča, kajti bil sem tudi mrliški oglednik in sem moral na mrtvogleda, kakor piše v rubriki, ki jo moram izpolniti. V treh letih sem opravil kakih osemdeset mrtvogledov. Ljudje so me imeli še dovolj radi, četudi sem se jim zdel odločno premlad; malo so me gledali postrani, ker sem večkrat nategnil kako punco. Kaj pa sem tudi hotel drugega početi, saj prave zabave tam ni. Moji predhodniki so se navadno zapili. A nikdar nisem imel poročene, častna beseda, četudi bi lahko... pa pustimo to. Če si na takem glasu, še lažje dobiš. Včasih mi je seveda tudi kdo umrl, vendar mislim, da ne po moji krivdi. Pač, enkrat je že tako kazalo. Neki starejši ženski sem hodil dajat injekcije proti bolečinam, ko se je vrnila iz bolnišnice. Operirali so ji gnojno kost in jo je zelo bolelo. Hodil sem k njej ves teden, kakor je bilo pred-

pisano, nekajkrat pa sem šel rad sam. Potem sem šel na dvotedenski dopust. Ko sem se vrnil, sem moral k sosedom te pacientke. Vprašal sem jih, kako je kaj z ženico.

— Že trohni, hvala bogu.

— Pa ja ni umrla?

— Seveda je, no, pravzaprav ne, skočila je s skednja in se ubila, na glavo je skočila, da si je ja zlomila tilnik.

— Nesreča, sem vprašal.

— Kaka nesreča, sama je hotela, saj se je že petkrat poskušala prej obesiti, tako jo je bolela noga, v katero ste ji dajali injekcije, zdaj pa, ko vas ni bilo, jo je preveč bolelo; prej so jo domači vedno skušali paziti, pa ni bilo več mogoče, saj veste, delo na polju . . . Pa saj ni nič hudega, saj je bila že stara . . .

Četudi sem bil na dopustu, mi ni bilo vseeno, poleg tega vem, kako je pri nas z nadomeščanji. Večkrat so mi pri kaki hiši rekli, ko sem moral od njih še kam gor v breg h kaki starki ali starcu, da bi že skoro umrla, a ne, da bi le, se vam ne bo več treba martrati tja gor v breg. Ljudje so bili tam po svoje stvarni in kruti.

Neko leto je bilo na mojem terenu sedem samomorov. To me je že spravljal v jezo in obup, bila je neka psihoza samomorov: kako čuden je bil recimo samomor sosedu Žašlerja! Ja, povedati tudi moram, kako bedno sem tam stanoval. Ker sem bil sam, mi niso organizirali pametnega stanovanja, marveč so me vtaknili v majhno sobo, ki sem si jo z zaveso pregradil v sobo in kuhinjo. To je bil neke vrste delavski blok, toda že star in v resnici prej baraka kot blok. Celo stranišče, ki ni bilo na izplakovanje, smo imeli skupno. No, jaz sem se trudil, da sem opravljal svoje potrebe v stranišču v ambulanti. V tej hiši, ki se ji je po celem pročelju raztezal nekak balkon oziroma hodnik, je živelo kakih pet družin. Moški so delali v edini tovarni, ki je bila takrat še samo tovarnica, ženske so bile doma in pazile na otroke, četudi to ni bila nobena vzgoja. Ne vem, zakaj so se vedno prepirale in žrle med seboj, včasih so si metale tudi piskre. Skregale so se zaradi poscanega stranišča, smetja na hodniku, mačke, ki se je podelala, vsega vruga so našle ena pri drugi. V kraju so bile tri gostilne, kar se mi je zdelo veliko. Ena je bila tik te naše hiše, tam sem tudi kósil. Lahko bi rekel, da je bil problem mojega rajona prav alkoholizem, največ so pili siromaki, zaradi tega so tudi bili reveži in se doma prepirali, toda pili so tudi drugi, celo moj prijatelj, učitelj na šoli, je preveč pil, se mi zdi. Zaradi tega so se med seboj žrli in zaradi alkohola so se tudi ubijali. Spet sem pri samomoru. Ne morem pozabiti Žašlerja, kako neverjetno je končal. Žašlerjevi so stanovali dvoje vrat naprej od mojih.

2

Vrnil sem se v ordinacijo po kosilu v gostilni. Ni me vleklo domov v mojo luknjo, zato sem raje v kolikor toliko urejeni ambulantni preživel popoldneve. Legel sem na divan, položil roke pod glavo in mislil, kako je vse skup hudič. Potem sem vzel v roke Zdravniški vestnik in bral nekaj o

raku. Tod ni veliko ljudi umrlo za rakom. Pač, lani neki dojenček, kar je redko. Ko je v tovarni zatulila sirena, sem vedel, da moram domov. Nekako sem premišljal, če bi se dvignil z belega divana, ko je potrkalo. Rekel sem naprej. Vstopila je Jožica, tipkarica v podjetju. Rekla je, da jo boli glava in če ji lahko dam nekaj octadonov. Brez besed sem vstal, stopil k stekleni omarici in ji dal dva zavitka. Tedaj sem začutil, kako se je od zadaj stisnila k meni, me prijala z rokami čez trebušno prepono in rekla, zakaj me od takrat ne pogledaš. Mislil sem nekaj lažnivega reči, a se mi nekako ni dalo, rad bi se že znebil te Jožice, obrnil sem se k njej in ji gledal v obraz. Pore na ličnicah je imela tako velike, da je bila videti rahlo kozava. Toda sploh ni bila odvrtna. Jaz te ne morem pozabiti, je rekla stvarno, kot bi povedala ceno čebule. Stisnila se je še bolj k mojemu trebuhu. Razklenil sem ji roke, šel k vratom in jih zaklenil, jo spet objel, ji dvignil še enkrat obraz in se zagledal v ta malo nažrti obrazek in tako sva nekako kot štirinožca odcapljala do divana, na katerem je bel polivinilast prt; nič ni rekla, le jecala in hlípala je, naj bi bil zdaj potres, da bi bilo vsega konec in se medtem dvakrat izljubila. Potem je odšla in rekla, kako sem ti hvaležna. Octadon je seveda pozabila na mizici. Zdaj ga tako ni več potrebovala.

Ko sem potem doma ležal v svoji luknji, sem bil jezen nase in na ves svet, ne vem, kako da sem se dal znova speljati na led, saj tako sem to reč spet podaljšal. Saj sem rad počel tisto, ampak tako ob dveh, ko tuli tovarniška sirena, ko delavci sedajo na kolesa ali se trpajo v tisti en avtobus, ko te je strah, kdaj bo potrkala čistilka ali pritekel vratar iz tovarne povedat, da je komu odtrgalo prste, ko bi človek rad v miru prebavljal tisto repinc-ljevo salato, tedaj ti pride tipkarica Jožica s svojim prozornim izgovorom o octadonu. Od hudiča je to. Res, da ji nisem rekel niti ene besede, tako sem se mulil, ampak svoje sem le opravil in ona tudi. Tako sem kuhal jezo nase in njen primitivizem in željo po občevaranju ob dveh popoldne, kar je potrkalo, zdaj na vrata moje čumnate.

Vstal sem, tudi siten in prepričan, da bom moral kam na obisk izmerit temperaturo ali vse drugo. Odprl sem vrata.

— A, saj ste doma, sosed, gospod doktor. Poslovit sem se prišel. Pred vrati je stal sosed Žašler, majhen možicelj. Iz ust mu je kakor po fekalijah smrdelo po cenenem tropinovem žganju. Kakor sem rekel, je bil njegov dom dvoje vrat naprej. Jezeñ sem bil, saj so me nenadoma ti iz bloka naredili za sebi enakega, za soseda, nekaj takega, kot so bili oni sami. Tudi tista Jožica s svojo mokro razpočnico ob dveh popoldne me je hotela narediti enakega vsem v tovarni.

— Kaj je novega, sosed Žašler, ali ste zašli? sem vprašal dovolj vljudno, kakor so me na študijih učili; navsezadnje je bil pijan ko čep in tedaj le neke vrste bolnik.

— Tako, gospod zdravnik, v veselje grem. Gagarin, Mars, veselje, mesec. Ne bo me več zajebavala, prekleta strela babja, da veste, jaz grem, zdaj je že otroke naščuvala name, mali me je danes udaril v obraz, sin me tepe, vidite, dvanajst let mu je, ona ga je naščuvala, saj vem, ta baba frdamana, vi ne veste, kakšna je, kar se vam dela lepa in priliznjena, pa je satan, ne baba. Adijo tedaj, arivederči v veselju, Mars, na Mars grem, jaz

sem največji Gagarin, prišel sem se poslovit, ker ste me vedno prijazno pozdravili, prejšnji zdravnik pa je bil važen, grem, voda me kliče v vesolje ...

— Kaj pa govorite, gospod Žašler, domov pojdite, lezite, lahko vam dam injekcijo za pomiritev ...

— Ne, ne, v vesolje grem ...

Iz gostilne so se usuli delavci in se kot v polkrogu približali nama, ki sva stala na hodniku.

— Nič ne skrbite, gospod zdravnik. Že od jutra se poslavlja, že cel dan govori, da bo skočil v vodo, pa nič.

— Kaj, zdaj pri doktorju slovo jemlje?

— Injekcijo proti alkoholu mu dajte!

— Saj vidite, da je pijan.

Pijanca sem prijel pod pazduho in sem ga skušal odpeljati k njegovim vratom, pa se mi je iztrgal in stekel po tistih nekaj stopnicah navzdol med moške na dvorišču, se pomešal mednje in mi klical:

— Ne boste me napetnajstili, domov, h kurbi, ne grem več, tu bom še nekaj spil, potem pa arivederči v vesolju, svečo imam že pripravljeno, kdo mi da šibice. Nekdo od moških mu je prižgal svečo, on je s črno dlanjo varoval plamenček, vsi so šli v gostilno in se krohotali, on pa je kričal, naj jih vse mandi gleda, da bo že on na vse gledal iz vesolja, arivederči Gagarin, Mars, vesolje ... Čez nekaj ur so divje potrkali na moja vrata. Sredi joka mi je hčerka povedala, da je oče pred očmi vse skupine pijancev skočil v reko, da so mislili, da se heca, naj vendar nekaj ukrenem, mame pa ni doma, kaj naj naredimo, joj, Jezus Kristus. Stekel sem k reki. Ljudje so stali tam nemi in sami niso prav verjeli, da se je res zgodilo. Nekateri so gledali zraven, pa niso verjeli, saj, kdo bi si mislil, no, pa saj je bil tudi pri vas gospod doktor ... Tako, vidite, je, recimo, naredil samomor sosed Žašler.

3

In tako je seveda postala Karolina Žašler vdova. Hvala bogu, da ni imela stroškov s pogrebom, kajti reka je odnesla truplo neznano kam. Uradno niso nikdar sporočili, da so ga našli. Zagotovo so truplo kje našli, toda morda kje zelo daleč, v kateri drugi republiki, ta reka je dolga, morda pa tudi vse to preveč stane in predolgo traja, to z identifikacijo ... Nihče pač ni nič vedel o trupu, četudi so tovarniški gasilci nekaj dni iskali, toda reka je hitra in ribe so lačne. Toda med vaščani je bil spomin na Žašlerja še kako živ. Ljudje so se šalili med seboj na njegov račun. Če je kdo umrl, so rekli, da je šel v vesolje, če je bil kdo dobre volje, je pozdravljal arivederči Mars in podobno. Nekaj dni kasneje sem srečal vdovo Karolino Žašler, na sebi je imela od črnine le še nogavice, ki pa so jim zanke zbežale nekam gor po bedrih, ki so bila močna in debelušna. Dal sem ji roko in rekel moje sožalje.

— Eh, kaj pa hočemo, je posmrknila. Tako vsaj ne bo več pil.

Po mojem jih je morala imeti že kakih štirideset. Šla je naprej po hodniku, malo debeli polovici zadnjice sta se tresli pri hoji. Bila je tedaj vdova, z dvema otrokoma sama in z manjšo pokojnino po možu, ki so ga zdaj jedle sladkovodne ribe.

Neka pacientka, ki jo je trgalo po nogah, me je v ordinaciji vprašala:

— Ali ste kaj čuli, kako ga Karolina Žašler serje? Komaj je skočil v vodo, in to zaradi nje, gospod doktor, že je bilo pri njej pet monterjev, tistih, ki montirajo stroj. Kaj pa vi, a nič ne morete pri tem ukreniti, zaradi otrok, mislim?

— Kaj pa naj, saj sem le zdravnik?

— Saj ravno zato, gospod doktor.

Tudi sicer je bila ta ženska prava klisterka, kar bal sem se, kadar je prišla v ordinacijo zaradi svoje noge, v kateri jo je tako trgalo. Vse sem že vedel o njej, da je tudi ona vdova, toda ne taka, gospod doktor, moj mož je umrl naravne smrti zaradi pljučnice, z mrliškim avtom so ga pripeljali domov in jokala da je kot nora in kak pogreb, lepo vas prosim, kljub temu da je tak žalostno lilo, saj pri pogrebi skoraj zmerom dežuje in od takrat se ni nobenemu vdala, prav res, gospod doktor, nikomur se nisem vdala... Imelo me je, da bi ji rekel, naj raje tu in tam nastavi, kakor da me klistira, morda ji bo tudi tisto njeno revmo pobralo.

Vendar sem začel nekako mimogrede paziti na Karolino Žašler. Ko sem se ponoči vrnil z obiska, sem čul včasih v njeni kuhinji moške glasove, a nisem mogel vedeti, kaj počno.

Neko noč sem videl pod njenim oknom moža, ki sem ga takoj spoznal. Bil je zelo majhen, še dosti bolj kot pokojni Žašler. S palico, s katero je vedno hodil, je rahlo trkal po oknu in klical:

— Karla, hej, Karla, odpri!

Toda nihče se ni oglasil. To je možiclja malo razhudilo in je klical pri-dušeno, naj odpre. Bil je smešen. Skoraj ves je tičal v prevelikih gumijastih škornjih, obraz je imel podoben račjemu kljunu in črn, ker je delal pri pre-mogu, bil je malo skozi les, niti govoriti ni znal prav, v šole ni hodil in v tovarni so mu pravili Anrl. Vsi so se posmehovali. Živel je daleč od tovarne z materjo, seveda še nikoli ni bil z žensko. Morda je kaj čul o Žašlerici ali pa ga je nocoj prišlo. Ko sem šel mimo, je malo utihnil, se stisnil k zidu, ko pa sem zaprl vrata za seboj, je spet klical:

— Ne bodi taka, saj vem, da vsakemu daš, jaz bi tudi rad enkrat, saj lahko plačam, če hočeš, saj vem, kaka si, in stari Žašler me je imel rad...

Potem je najbrž obupal in odšel. Jaz sem se kar oblečen zleknil na posteljo, tako sem bil utrujen. Včasih sem delal cele dneve. Potem sem vstal in pojedel klobaso, ki so mi jo dali pri neki hiši. Izpil sem mrzel čaj in kar oblečen zaspal. Ne vem, koliko časa sem spal, ko so me prebudili klici in razbijanje po vratih. Skočil sem pokonci. Odprl sem vrata, pred njimi je stal mož, zasopihan, bos in kar v srajci.

— Pridite, gospod doktor, letite, gori na bregu je stari Lilek ubil zeta Korla. S sekiro ga je po glavi, letite, mogoče lahko še kaj rešite, če ni že mrtev, jaz mislim, da je, ko kri tak teče.

Pograbil sem torbo in tekel v hrib. Zunaj je bil topel aprilski večer. Med potjo mi je moški povedal:

— Saj smo vedeli, da hodi Korl k neki ženski, tisti Trezi. Danes pa je njegova žena šla k tej flecki in jo narezala. Treza pa potem ni hotela spustiti Korla k sebi in je rekla, da je njegova baba že ne bo rezala. Korl se je odpeljal takoj domov z mopedom ves razpištolen, saj je pa že prej vedno tak pretepal ženo in otroke, da je bilo grozno. Danes pa jih je zaklenil v hišo in rekel, da bo vse skup zažgal, zakaj pa se baba briga zanj in njegove ženske, ko tak točno ve, da je nima več rad. In res je vzel v drvarnici kanto bencina za moped in polival okoli hiše, da bi oni notri od vseh strani natenkrat začeli goreti. S skednja pa se je privlekel njen oče, stari Lilek, vzel v drvarnici sekuro, saj jih mora imeti že več kot šestdeset, počakal je s sekuro za voglom, in ko je Korl začel tam polivati bencin, ga je s sekuro pač mahnil po glavi, da se je vsa razpočila: takoj je obležal, Korl nič več ne diha, no, pa saj boste videli sami to grozoto, mene tako vse skup nič ne briga, jaz sem pač samo letel po vas, bog nam oprostí vsem skupaj.

Bilo je ponoči, vendar je bilo okoli hiše vse razsvetljeno. Pes je tulil, sosedi so bili zbrani, žena je jokala in klela tisto flecko Trezo, otroci so tulili ko nori, stari Lilek pa je samo pravil, idite po miličnike, idite po miličnike, lepo prosim. Sosedi so pravili, grozno, kdo bi si mislil kaj takega, tak je bil hudičev, zdaj pa ti leži tu s preklano glavo. Mrtvi je ležal na tleh, bil je mrtev, o tem ni bilo dvoma, to sem lahko hitro ugotovil in podpisal. Od nekod se je vzel pijani Eger in legel k mrliču v travo in stokal, kaj so ti naredili, prijatelj, prijatelj, zakaj si umrl. Bil je pijan in je potem zaspal in sline so mu tekle.

Uredili smo, kar je bilo potrebno, tudi z miličniki sem uredil formalnosti, ti so potem odpeljali starega in pokojnega Lileka. Žena je še naprej tulila, vsi so se še kar naprej strinjali, da je bil Korl hudičev človek, ampak kaj takega si ni zaslužil, ampak, če prav pogledaš, tudi stari Lilek so velik revež...

Že se je svitalo, ko sem se vrnil zbit domov. Zavidal sem svojim kolegom v bolnišnicah, ki odbrenkajo svoje ure, pa so prosti. Opazil sem Karolino Žašler, ki je v jutranji rosi urinirala v travi za hišo pod jablano. Bila je močna in naspana. Potem se je pretegnila in stresla s sebe še nekaj zadnjih kapelj, spustila čez boke svojo spalno srajco in mi rekla, dobro jutro in kako ste zgodnji, da niste ostali kje na rosi, gospod doktor. Seveda ji nisem nič pripovedoval, malo sem se umil, si skuhal dvojno turško in odšel v ordinacijo čakati, da bo prišla bolničarka in prvi pacienti.

4

Prišel je v kraj človek, ne da bi bili prav vedeli, od kod in zakaj in čemu. No, čemu je prišel, je bilo jasno, saj je delal pri zidarskem podjetju, ki je gradilo novo skladišče v tovarni. Obleko je imel zanemarjeno, kocinje na bradi ni bilo obrito. Pravili so, da je kurjač, a se ni zaposlil pri kotlih v tovarni, marveč je stregel zidarjem. Res je, da sem videl Žašlerco večkrat

iti iz tiste barake, v kateri so stanovali zidarji, ljudje so marsikaj namigovali, mogoče pa je bilo res, da je hodila tja za manjši denar pospravljat, kakor je sama trdila. Kurjač, ki je pač le stregel pravim zidarjem, je bil večkrat pijan, ni ga vleklo v barako, ampak je raje posedal v gostilni, dokler ga niso postavili na zrak. Kmalu so ljudje opazili, da ne odhaja v barako, ampak k moji sosedu, vdovi Žašlerjevi. Nekoč sem videl, da je to res. Mislim, da je takrat tudi ona začela malo več piti. Nazadnje sta se že v trgu kazala skupaj. Nekoč so me zbudili kriki. Stopil sem na hodnik oziroma balkon. Na dvorišču je bila Žašlerca, spet v spalni srajci in kurjač. Tepla sta se.

— Ti me pač ne boš več udaril, pritepenec. Me moj pokojni ni, pa me še ti ne boš.

— Ne boš šla več v barako, to ti povem.

— To tebe nič ne briga, in spet se je zagnala vanj in ga praskala.

— Ti prasica potrebna, je zaklel in jo z rokami udaril po glavi. Ona pa ga je praskala. Tedaj sta iz kuhinje prišla oba otroka. Fant je imel v rokah metlo, hčerka umivalnik, poln vroče vode. Imela sta nekaj čez deset let. Ko se je kurjač ravno spet zakadil v mater, ga je dečko mahnil z metlinim držajem po glavi. Moški se je divje obrnil, tedaj mu je hčerka zlila vročo vodo v obraz, da je zatulil. Ko se je lovil, ga je zadaj zagrabila za lase spet vdova in ga cukala in spravila z lasmi na tla. Potem so ga vsi obrcali in šli spat in se zaklenili. Oni pa je zunaj robantil. Zjutraj, ko sem šel v službo, je ležal na dvorišču le bel emajliran, a ves obtolčen lavor. Kurjač je najbrž prespal preostali del noči spet v baraki.

Toda čez nekaj dni sem opazil, da je kurjač spet pri hiši. Hodil je tiho in potuhnjeno kot maček.

— Kaj pa hočem, ne morem ga nagnati, siromaka, se je Žašlerca nekako izgovarjala pred sosedami. Dva dni prej je namreč trdila, da ga noče več videti niti mrtvega. Videl sem, da sta skupaj celo žagala drva. In ko so čez mesec ali kaj zidarji zapustili kraj, saj je bilo skladišče narejeno, je kurjač lepo ostal v hiši. Zdaj ni nikjer več delal in Žašlerjeva tudi ne. Živelu so od pokojnine. Ko sta odšla otroka v šolo, sta bila s kurjačem sama in sta se baje tudi sredi dopoldneva, no, saj veste kaj.

— Če pa moj pokojni ni tega nikdar tako dobro delal, se je nekako izgovarjala Žašlerjeva. Okoli desetih sta šla v gostilno na pivo in ljudje so se nasmihali, češ da že vedo, zakaj sta tako žejna.

Toda ni minilo dolgo, ko so se spet pretepali. Otroka z vrinjencem sploh nista govorila, ampak sta se nanj zadirala, ga klela in mu očitala, da živi od atejeve penzije; hodila sta mimo njega, kakor da ga ni, in nikdar nista gledala k postelji, če je bila mati tam z njim, malo sta se celo sramovala matere zaradi tega. Kadar pa je bilo treba tepsti, sta planila nadenj in ga obdelovala. Dečko si je izmišljal vedno novo orožje, od kuhalnice, grebljice za pepel, stola, deske za rezanje čebule, in tolkel po kurjaču ko nor, deklica pa je imela mamino metodo praskanja. Baje je prihajalo do pretepov zaradi njegove ljubosumnosti in ker je imela Žašlerca hudiča med nogami.

Neko jutro je celo moral v ordinacijo zaradi ran in podplutb in krvavenja.

— No, kaj je, gospod? sem ga vprašal, ko je sedel.

— Eh, kaj bo, spet so me zdelali, je rekel, kakor da je to samoumevno. Ona je hudičeva baba, taka prasica ko vse druge. Jaz ji nisem zadosti, zdaj pa ima še druge. Jaz pa tega ne morem gledati, četudi moram potrpeti, ker me živi in mi daje stanovanje.

— Zakaj se ne vrnete domov kakor drugi delavci?

— Jaz nimam doma, mene so babe uničile, da veste. Jaz sem kvalificiran kurjač, bil sem kurjač na lokomotivi, borzika, Ljubljana—Zagreb, Orient express, lepo prosim. Pa sem prišel neko noč domov in je bil drugi v postelji pri moji babi. Nič nisem rekel, pobasal sem svoje stvari in odšel za zmerom. Kje vse me je nosilo, vam niti ne bom pravil, ampak babe so me uničile. Zdaj sem pri Karli, vidite, pa ne bo nič iz tega, ona je tudi satan, denar sem tudi že zapravil, moral bom kam naprej. Vsi pa me gledajo, ko da sem jim mater zaklal.

Očistil sem mu rane in ga oblepil, kakor se spodobi. Malo je bil res smešen, ko je odhajal tak zakrpan. Nenavadno vljudno se mi je zahvaljeval in potem odšel.

Nedolgo zatem je prišel v ordinacijo komandir milice in si zapisal vse o ranah in kar sem vedel. Vprašal je, če tudi mene ponoči motijo pretepi, kakor na primer vratarja iz podjetja, ki se je tudi že pritožil čez kurjača in nemoralno. Rekel sem, da sem tako malo doma, da me skoro ne morejo motiti. Rekel je, da bo milica zahtevala, naj kurjač zapusti kraj:

— Veste, saj ni nič ukradel in tudi zločinec ni, saj smo se zanimali pri naših organih, ampak red le mora biti, pa učitelji so se pritožili na milico in poslali prijavo, da se tam nemoralno živi, otroci pa gledajo zraven, v šoli spijo, ker ponoči ne morejo zaradi pogostih pretepov. Kaj hočemo, dolžnost je dolžnost, je rekel, mi salutiral in odšel.

Opoldne, ko sem jedel v gostilni, je sedel kurjač v kotu pijan ko čep.

— Ali ga ni škoda, kako propada, je rekla gostilničarka. Kaj vse naredijo ženske iz človeka, a ne da, je še vzdihnila.

Jedel sem v svojem kotu. Ko je odtulilo v tovarni, so prišli v gostilno delavci. Takoj so začeli zbadati kurjača, kaj da se mu je zgodilo, ko je ves tako zalepljen.

— So te otroci topli, ne.

— Zakaj pa bi jim rad odžrl penzijo!

— Se te je naveličala, ne, ker imaš prekratkega!

— Miličniki te bojo zvezanega gnali skozi vas, da veš.

— Odvlekli te bojo v vodo in vrgli vanjo za Žašlerjem, saj si drugega ne zaslužiš.

— Ti tu piješ, a zdaj je drug pri njej.

— Kaj vas vse to briga, je siknil, pustite me na miru. Vendar je šel ven gledat, če je res kak moški pri Karolini. Mnogi so šli za njim in gledali, kako je tolkel »doma« po vratih in klical in grozil. Toda vrata so bila zaklenjena.

— Vidiš, z drugim se klinčka, pa noče odpreti, so ga dražili. Potem je poskušal vreči vrata s tečajev, a je obnemogel in se vrnil v gostilno. Bil je

ves izgubljen, in ko sem se naslednje jutro odpravljaj v ambulanto, je ležal zvit ko jež pred njenimi vrati in smrčal. Še meni se je zasmilil. Jasno, da ga je čez nekaj dni spet vzela nazaj.

5

Toda prišel je v vas še neki možakar, tudi nekam majhen, kdo bi si mislil, bil pa je še kar lepo oblečen in se zaposlil v tovarni. Tudi ta ni bil iz našega kraja, nihče ni vedel zanj, odkod je prišel, toda bil je priden, nad vse vljuden, ne posebno lep, a tudi nič kaj posebno grd. Ne vem, kje je stanoval. Vključil se je v pevski zbor v tovarni. Nekoč so mladinci priredili oddajo Pokaži, kaj znaš in, pomislite, ta, je sodeloval. Celo čisto prvi je bil na vrsti. Imel je visok, lep glas, pel je neko popevko v nemščini, kar je še posebej imenitno delovalo. Sam je povedal, da je prej delal v Avstriji in da je bil med delavci v neki tovarni najboljši tenor. Tenor, to je prava štima, je še poudaril. Odslej so mu pravili Tenor.

Očitno se je vanj zagledala Karolina Žašler, kajti kurjač je bil vse pogostejše tepen, redkokdaj ga je sprejela še k sebi, in se je potikal okrog po gostilnah, kosmat, zapuščen, s podplutbami, prava podoba zgubljenca. Nekoč zjutraj, ko sem tiho odklepal vrata, da bi se iz moje sobe splazila vzgojiteljica, ki se je nadvse bala, da bi prišlo najino razmerje na dan, sem videl, kako se je tiho po prstih plazil od Žašlerjevih vrat ta Tenor, suknjič pa je imel pod pazduho. Na trgu je bilo še vse tiho, le stroji iz tovarne so se čuli, nikjer še ni bilo ljudi, vsi so še spali. Ta se je priplazil mimo naju, se priklonil in rekel, o, dobro jutro in oprostite, prosim, vzgojiteljica je tarnala, zdaj pa bo vsem povedal, in zbežala v vrtec, kjer je imela svojo sobo. Umil sem se in se oblekel za službo, medtem pa se spomnil na prizor prej na hodniku in si mislil, kako smo si v bistvu res vsi podobni.

V kraju seveda ni moglo ostati skrito. Ko sem opoldne obedoval, je bil kurjač pijan v kotu in je bil prav klavrn. Delavci so ga spet dražili. Prav začudilo me je, da so bili tako jezični ko babe in ga zbadali:

— Zdaj ti je odklenkalo, pritepenec!

— Zdaj hodi drug klinčkat, ne.

— Ej, kurjač, kurjač, katera pa te bo imela, če nisi niti obrit, imaš pete na čevljih hujše ko crknjeni konj kopito, saj nisi za nikamor...

— Zdaj se drugi greje v tvoji postelji, ti si fuč!

— Idi jima držat svečo, da bosta bolje videla, potem pa z njo arivederči v vodo!

— Vidiš, Žašler je šel k hudiču, zdaj si ti na vrsti, saj bo tudi Tenorju odklenkalo.

— Kaj vas briga, hudiči, je bziknil kurjač, a mu obramba ni prav uspela, kar naprej so ga dražili in mu privoščili. Toda čez čas je izginil, ne vem, kam, prihajal je v vas le še zelo redko na obiske, morda da bi videl, kako se razvijajo stvari s prejšnjo ljubico. Takrat pa se nobeden ni več zmenil zanj.

Karolina Žašler pa je doživela svojo renesanso. Uredila se je, delala je čez dan pri kmetih na njivah, da bi imela več denarja, in se lepše oblačila, otroka sta imela več jesti in sploh je bil nenadoma red pri hiši. Po nočeh pa se je sladko parila s Tenorjem. Ta ni prav nič zgubil v svojem dostojanstvu. Držal se je, kot da dela Žašlerjevi uslugo, da ji vse spravi v red, ljudje so se jezili nanjo, jo imenovali s slabimi vzdevki, vendar so morali navsezadnje priznati, da je še mlada, da jo pač med nogami še zmerom peče in navsezadnje ne more živa pod zemljo, če se je že njen pokojni mož odločil, da gre arivederči v veselje.

Nekoč me je ustavila na stopnicah in mi vsa vesela rekla.

— Gospod doktor, danes mi bo kupil radio, tak na baterije, tranzistor ali kak se reče, lahko ga bom jemala s seboj na njive, si lahko mislite. Samo, da sem se onega siromaka kurjača znebila, a ne da.

— Seveda, gospa, seveda.

— Saj sem res gospa, tako fin je z mano, fin pač fin in snažen, vam povem. Saj bom morala pač tudi enkrat k vam, tak me peče leva ziza, in se je prišla za dojke, tak me v njej trga, a kaj bi zdaj tarnala, tranzistor dobim in bom lahko poslušala Želeli ste — poslušajte, a ne da. Kaj pa tista iz vrtca še pride kaj k vam? in mi je pomežiknila in odšla. Prekleta baba! Tako je živela vsa vesela, nič več ni bila pijana in zabuhla, pretepena. Tudi telo se ji je razcvetelo. Tenor se je še naprej lepo oblačil, delal tudi sam popoldne, kjer so zidali hiše, je pomagal, nekoč pa se je kar preselil k vdovi, kar se nam je zdelo vsem normalno, tako je imel lepo stanovanje, žensko, tranzistor in vse drugo...

6

Toda Tenorju je bila pri njegovem uveljavljanju zveza z vdovo vendarle nekakšno breme. Ne bi rad ostal enak siromakom, rad bi bil enak gospodom. Seveda ni bilo vseeno takemu fičfiriču, če so mu vsi pravili, da je hodila k monterjem v barako, da je pri njej živel kurjač, ki je bil taka uboga para, da so se topli pred očmi vsega kraja, da je njen mož šel v reko; arivederči Mars in vse drugo. Začel je delati načrte in iskati kako drugo vdovo.

In tako je začel s tisto vdovo z brega, kjer je stari Lilek ubil s sekiro zeta Korla. Od tega je zdaj minilo že nekaj mesecev in priznati moramo, da je bil Korl res živina, da ni imela ona nikdar nič dobrega od njega, navsezadnje pa ima vsak pravico do življenja in kdo bi se tudi dolgo upiral sladkemu Tenorju. To sem pač zvedel kaj kmalu od ljudi v ordinaciji. Ker sem bil Žašleričin sosed, so mislili, da mi morajo vse o njej zaupati. Vsi so samo čakali, kdaj se bo Tenor preselil k oni gor v breg, ki je imela na vesti manj ali nič grehov, le oča so bili v zaporu. In kaj bo le naredila Karolina Žašler, zdaj ko se je očitno zatreskala, ti baba stara!

Neko noč me je zbudilo vpitje. Šel sem na hodnik in videl, kako je Tenor hotel vstopiti. Iz za vrat pa je kričala vdova med jokom:

— Kar izgini tja nazaj, kjer si bil zdaj tri dni, ti pes zgonjeni! Vendar sem po glasu spoznal, da ni preveč divja, da mu bo odpustila.

— Saj sem šel samo pomagat spravljat otavo, pri moji duši, Karla, odpri no, ljudje bojo slišali.

— Kaj me brigajo ljudje, ne bom te spustila noter, ti pokvarjenec, je klicala in seveda odklenila.

Vendar je bil očitno to Tenorjev maneuver. Naslednji dan, ko sta bila otroka spet v šoli, ko je bila ona na delu pri kmetu, da bi prinesla Tenorju domov kaj pijače, si je ta izprosil uro časa v tovarni, šel nazaj na stanovanje, pobasal obe svoji obleki in pet najlon srajc in tranzistor ter se pri belem dnevu preselil gor v breg h Korlovi vdovi. Tako, ja.

Popoldne sem čul, kako je Karolina jokala, pravila, da se je le delal tako fin, pes frdamani, ker je pač potreboval stanovanje, da je bil kurjač še vseeno boljši, vsaj ni bil tak prekleti hinavec...

Spet je začela piti.

Neki večer je sedela na stopnicah pijana, sklonjena z glavo na kolenih, otroka sta klicala od vrat, mama, pridi no spat, ona pa nič. Ko sem prišel mimo, se je jokala in rekla, aja, vi ste, gospod doktor, ste videli, kaj je naredil iz mene, mene pa tak bolijo zize, pa se ne bom zdravila, bom raje umrla.

Tam je sedela, malo me je vedno prestrašila s svojimi dojkami, to je lahko nevarno, a kaj, ko ni hotela v ordinacijo, poleg tega pa sem mislil, kaj bo, če bo tako slonela pred vrati vso noč, kako bom spravil vzgojiteljico v svojo sobo. Moral sem pa zelo paziti, da ne bo tista Jožica iz tovarne kaj zvedela, kajti tudi ona mi je že poslala pošto v ambulanto, češ da bo skočila v vodo, če jo bom pustil... O, ti babe, babaste!

Karolina pa se mi je kar malo zasmilila, čeprav so vsi pravili, da je pač to edina prava kazen zanjo.

Ampak naslednji dan! Spet je bila vsa divja in nevarna. Napila se je. Nič več ni bilo sinočišnje krotkosti in žalosti. Sam bes. Klela je vdovo, Tenorja, da je tako tudi ona dala zraven za radio...

Ravno sem obiral kost pri kosilu, ko so vsi v gostilni utihnili. Pogledal sem. V gostilno sta stopila Tenor in tista druga vdova.

— Zdaj bo hudič, boste videli.

Karolina je stala pri šanku, pljunila na tla in rekla: prekleta flecka. Ženska za pultom pa je rekla:

— Daj mir v gostilni, Karla! Zunaj lahko delaš, kaj hočeš, tu pa daj mir.

— Nič se ne bojte, nič ne bom naredila tej bziki, preveč smrdi.

Onadva sta brez besed pila vsak svoj kozarec vina. Vsi so bili osupljeni tudi zato, ker sta se pokazala skupaj, kakor da bi izzivala Karolino. V gostilni je bilo tiho ko v cerkvi. Meni je bilo malo mučno. Ko sta plačala in hotela oditi, je Karolina Žašler zagnala svoj kozarec proti njeni glavi, ni zadela, ampak je padel kozarec pred žensko v vrata, se razbil, vino pa je špricnilo na vse strani. Tista ženska pa je s ponosno hojo odšla proti tovarni, kjer je delala v popoldanski izmeni.

— Ti pa krave napoji, je rekla Tenorju.

— Veš, da bom, je rekel ko kak gospodar.

Potem je začel užigati moped, ki mu je ostal od Korla.

Karolina pa je šla ven, ljudje iz gostilne pa seveda za njo.

— Daj, da se zmeniva, je rekla Tenorju.

— S tabo se nimam kaj meniti. Ti si propadla, je rekel.

— Ne bodi tak!

Nismo mogli verjeti, da je mogoče. Karla ni bila nič več napadalna, ko je ona ženska odšla, začela je prositi in moledovati, cmeravo pijana, kakor je bila. Pokleknila je v prah in rekla:

— Pridi spet nazaj!

— Idi v rit, je siknil Tenor.

— Nikar, Karla, je nekdo rekel. Vsem nam je bilo sitno zaradi njenega prosjačenja pri tem prišleku. Šlo je nekako tudi za našo čast, poleg tega je bila zelo pijana in sami veste, kako je, če je ženska tako pijana. Jaz sam ne vem, kako sem se našel med ljudmi, kar eden od njih sem postal. Tenor se je hotel odpeljati, tedaj je ženska vstala in se oklenila sedeža na mopedu, vse se je zamajalo in padla sta oba s Tenorjem, tudi moped se je prevrnil. Nihče se ni smejal, vsi smo bili tiho v svoji napetosti. Tenor je prvi vstal, si natančno brisal hlače in stepal prah.

— Prekleta baba, kako je pijana, saj vidite. Le kaj mi ne da miru, kaj ne razume, da je konec, a ne, nas je pogledal, kakor bi hotel, da mu potrdimo. Toda nismo ga marali. Preveč je bil fin, prehitro se je hotel povzpeti, njegovo pravo mesto je bilo vendarle nekje ob Karolini Žašler, ta fičfirič pa bi bil rad gospod. Ponovno je sedel na moped, na Korlov moped, to smo vsi vedeli, in se hotel pomembno odpeljati. Počasi se je premaknil, Karla pa se je dvignila in stekla, se oprijela prtljažnika, da bi se ji iztrgal in ne bil v naš posmeh, je pritisnil na plin z vso močjo, da jo je zaneslo in je padla, on pa jo je vlekel za seboj po prahu, ki se je vzdigoval za njima. Tako jo je vlekel kakih dvajset metrov. Ni ustavil, pes.

— Saj jo bo ubil, je rekla gostilničarka in začela teči za mopedom in klicala:

— Karla, spusti, Karla, spusti, saj ni vreden ...

Oni pa je vlekel žensko za seboj še nekaj metrov, potem je obležala v prahu negibna, moped pa je zdijal po bregu navzgor in Tenorjevo telo je poskakovalo na njem. Pritiskal je na plin ko hudič, mogoče je želel čimprej izginiti in gori v miru napojiti krave.

Stekel sem k ženski. Toda tam so bile že druge ženske in jo dvignile. Šel sem po svojo torbo, žensko lepo spral, ji zalepil rane, ji dal injekcijo proti tetanusu. Ležala je, pijana, ni rekla besede, menda je bila še vsa šokirana. Tako je ležala v svoji kuhinji na divanu vsa zakrpana in bila podobna tistemu kurjaču, ki sem ga tudi nekoč tako zakrpal.

Toda zvečer je pritekla hčerka k meni vsa objokana.

— Mama spet nori, nori za tistim hudičem gori na bregu. Spila je pol litra šnopsa, dva moška jo držita, hoče iti ubit tisto babo, pravi, nori pač, pridite pogledat, ko boga vas prosim ...

Šel sem pogledat. Vzel sem tablete za pomirjanje in injekcijo, toda ni je bilo mogoče umiriti, kajti moška, ki sta jo prej držala, sta izginila ko

kafra, ko sta videla, da sem jaz prišel. Bila je v deliriju ... Res je norela in šel sem k vratarju, poklical rešilni avto iz mesta in napisal napotnico. No, potem so jo odpeljali. Hčerka je jokala, fantek pa ne, saj bo že jutri nazaj, sem jima rekel.

7

Toda Karolina Žašler se iz bolnišnice ni več vrnila živa. Ko so jo pregledovali, naslednje jutro je bila seveda vsa krotka, so spoznali, da ima rakasto tkivo na levi dojki. Bilo je predaleč za vse drugo in hitro so jo operirali na onkološkem oddelku. Ni vzdržala. Mene so potem spraševali, zakaj je nisem pravi čas napotil, toda če ni nikdar prišla k meni, nekaj je sicer res pravila o levi dojki, ampak kaj morem.

Opoldne mi je rekla deklica, ki sem jo vprašal, če je mama že doma.

— Ne, operirali jo bodo na zizi.

— Raka ima, je rekel dečko.

Jokala se je deklica, ker je fant ni ubogal in bojo operirali mamo. Jaz sem se odpravil na obiske. Ko sem se zvečer vrnil, sem zvedel, da je Karolina Žašler na operaciji umrla. Bilo je prepozno in srce ni vzdržalo. Tako je bilo konec njenega živahnega vdovstva.

8

Toda zdaj so se začele nove skrbi. Iz bolnišnice bojo pripeljali truplo. Kam z njim? Otroka sta jokala. V gostilni so izobesili črno zastavo.

— Kaj čemo, bila je naša sosedka, radi smo jo imeli, bila je pač taka, kaka je bila, in tudi vedno je bila zvesta naši gostilni, se je kot v opravičilo razgovorila gostilničarka.

Pripeljal je tisti znani črni avto in truplo so položili v sobi na posteljo. Otroka sta jokala, posebno dekle. Toda s truplom si nista vedela kaj začeti. Bila sta seveda tudi čisto brez denarja. Četudi pogrebi niso moja skrb, me je nekako skrbelo, kako bo s tem pogrebom.

Proti večeru sem dobil obvestilo, da imamo še nocoj nujen sestanek organizacije Rdečega križa. Dnevni red:

— pogreb Karoline Žašler

— tekoče zadeve

— razno

Sestanek je bil v neki pisarni v tovarni, predsedovala je Tinika, ki je bila sicer predsednica krvodajalske sekcije, predsednica, učiteljica biologije na šoli, je bila nekje na potovanju. Tinika nas je vse pozdravila, še posebej pa zastopnika Društva upokojencev, ki se je ljubeznivo odzval vabilu, kajti skupno se moramo pogovoriti o pogrebu pokojne Karoline Žašler, o otrocih, ki bojo ostali sami in bojo najbrž še kdaj socialni problem, pa kasneje, na seji komisije za socialna vprašanja. Zmenili smo se, da truplo ne sme ležati doma do pogreba, saj otroka ne moreta vzdržati vsega tega kropljenja in bedenja. Na pokopališču je bila še kar lepa mrtvašnica, toda vaščani za

boga niso hoteli tja poslati svojih mrtvih do pogreba, četudi je to zahteval poseben odlok krajevne skupnosti.

- Če je imel celo življenje prostor v hiši, ga bo imel še ta dva dni!
- Tam v mrtvašnici so podgane, tja pa že ne boste peljali moje žene.
- Saj ni pes, da bi ne smel doma ležati v svoji postelji.
- Še to bi radi, prekleti antikristi, je že to dovolj, da ne pokopljete

človeka z župnikom in zvonjenjem, zdaj me še mučite s to mrtvašnico, namesto da bi se vam smilila mati utopljenega otroka, bi mi ga še radi odpeljali, Judeži, moj utopljenček mali, joj, moj mili sin . . .

Vendar je bilo pri Karolini drugače, sklenili smo, da jo bo še zvečer tovarniški traktor zavito v rjuhe zapeljal v mrtvašnico, potem pa bomo poskrbeli za krsto in vse drugo.

Ker sta ostala otroka sama in nimata denarja za pogreb, bo Rdeči križ prispeval majhen delež, ko pa nimamo več, saj moramo vse odvesti v mesto v občinsko blagajno, zakaj le, no, ampak kaj hočemo, nekaj bojo prispevali upokojenci, Tinika in predsednik upokojencev pa bosta šla k direktorju tovarne in prosila, naj tudi tovarna prispeva svoj delež, ona res ni nikdar delala v tovarni, mož pokojni pa je, saj z njim niso imeli nobenih stroškov, ker ga je odnesla voda, lahko jih imajo nekaj z njo, če umre kak gospod, cela tovarna kaj da, seveda siromak je pač siromak še mrtev . . . je govorila predsednica krvodajalske sekcije Tinika.

Seveda ne sme biti pogreb cerkven, potem obe organizaciji, ki sta navsezadnje tudi politični organizaciji, saj delujeta v povezavi s Socialistično zvezo, ne bi mogli prispevati . . . Tinika pa se bo pogovorila s tovarniško godbo na pihala, ali bi igrali zastonj na pogrebu Karoline Žašler.

Pogreb bo čez dva dni. Upokojenci bojo nesli za pogrebom svoj prapor, saj je dobivala pokojnino po svojem možu. In misliti moramo na vse člane enako, je rekel predsednik Društva upokojencev in vsi smo se strinjali.

Tekoče zadeve in razno smo preložili za prihodnjo sejo in se razšli. Tinika je prvič vodila sama vso sejo in res je bila dobra. Tinika je majhna ženska, ki hodi ko raca, seveda nima moža, vozi pa se na poni kolesu in vse življenje je posvetila Rdečemu križu. Bil sem ji hvaležen, da se je tako brigala.

Čez dva dni je bil pogreb. Odločil sem se, da bom šel na zadnjo pot svoje sosede. Ni bila moja pacientka, nekako težko sem šel za pogrebi svojih pacientov, zdelo se mi je, kakor da bi se norčeval. Vedel sem tudi, da na tem pogrebu ne bo veliko ljudi, ampak le taki vaščani, kakor je bila Karolina sama in mogoče še kdo, ki hodi na vsak pogreb in gleda, kako se ljudje jočejo, koliko vencev je bilo in kako so bili ljudje oblečeni . . .

Pogreb je bil dopoldne. Bal sem se, da se bo kaj zamudilo, zato sem šel v gostilno reč, naj čakajo s kosilom.

- Boste kaj pili, je prijazno vprašala gostilničarka.
- Dajte oranžado.
- A nič močnega, gospod doktor.
- Ne.
- Pa bi potrebovali kak konjak, ha, tako za moč.
- Ne, niti ne.

— Ja vi ste še mladi in imate za take reči tablete, a ne! Boga Žašlerca, a ne?

V gostilno je prišel zelo visok možakar, imel je najmanj dva metra in več. Silil se je, da bi bil fin.

— Vi ste gospod doktor, ne da. Jaz sem Lojz Prunk, zastavonoša Društva upokoјencev, lepo prosim, dovolite, da se predstavim. Ampak zdaj mi je sila, moral bi s praporom za pogrebom, pa ga ne najdem. Doma ga ni, v kleti, kjer sem ga vedno hranil. Ali ga nisem zadnjič pri vas mogoče pozabil, gospa? se je obrnil h gostilničarki.

— Kdaj zadnjič?

— No, ko smo pokopali Janiša.

— Sem jaz stregla?

— Ne, ampak gospod.

— Maks, Maks, je klicala gostilničarka.

Prišel je gostilničar, simpatičen, močan možakar, ki je ravno izplakoval vodo iz kleti, bil je v predpasniku in gumijastih škornjih.

— Kaj je, a gori?

— Gospod Prunk sprašuje, če je pri nas pozabil prapor Društva upokoјencev, nujno ga potrebuje zaradi pogreba Karle.

— A ja, pozabil sem ti reči, v shrambi je za vrati. Joj, ste ga zadnjič srali, gospod Prunk s tem praporom, malo ste se napili in ste korakali z njim po gostilni in kričali ena dva, ena dva.

— No, no, to že ni res, je bilo Prunku nerodno pred menoj. Dajte, dajte, meni se mudi, domov še moram po bele rokavice.

Prinesli so mu prapor, zložil je drog, zvil zastavo in črni trak ter se hitro odpeljal domov, zelo si je oddahnil, da je našel prapor, kaj bi mu sicer rekli... Ne sme se več napiti z njim in ne korakati...

— Boga otroka nepreskrbljena, je spet rekla gostilničarka, medtem ko sem odhajal.

Pred pokopališko vežo je bilo več ljudi, seveda ne toliko, kot če umre kak preddelavec. Predvsem so bile ženske, saj nekatere so dežurale na vseh pogrebi. Otroka sta jokala, joj; jokala je pravzaprav le deklica, dečko manj. Izkazalo se je, da ima Karolina vendar nekaj sorodnikov, tu so bili telefonist brez prstov, vratar z leseno nogo, nekaj moških, ki jih nisem poznal in so zanje pravili, da so sorodniki... Od mrtvašnice so krenili do kapelice, kjer je čakal župnik. To je bil velik šok, šepetali so, da je eden od sorodnikov, ki sam ni imel časa priti, naročil cerkveni pogreb, sicer brez maše, a z molitvijo pri kapeli in župnikom pri grobu.

— Jezus Kristus, zdaj bo vse narobe, je pritekla k meni Tinika, zdaj upokoјenci ne bojo hoteli plačati svojega dela in bogve, kako bo s tovarno. Jutri moramo imeti sejo, gospod doktor, da boste ja prišli. Že je prišel k meni kapelnik godbe.

— Kje je Tinika, saj je bila zdaj tu pri vas? Povejte ji, da mi ne bomo igrali zastonj, če je bil denar za župnika, bo še za muziko, mi nismo kar tako, moramo imeti vaje...

— Igrajte, prosim, se bomo že jutri zmenili.

Nenadoma sem imel toliko zveze s tem pogrebom.

— To je pač lepo od vas, da ste prišli, gospod doktor, mi je rekel vratar. Gospode tak ni nobene, ko da ni nič vredna, glejte, niti učiteljev ni, pa učijo njene otroke.

Toda bila je ena učiteljica. Prišla je tudi k meni:

— Ste videli, gospod doktor, kako malo ljudi je! Tako je, če umrje siromak, kaj, pogledjte, od našega zbora sem edina, ker imam srce, oba otroka sem učila v tretjem razredu, veste, upravitelja sploh ni, zdaj zida hišo, pa se ne briga, kaj se godi na šoli in okoli nje, poznam jih, svoje kolege...

— Kako hecen pogreb, a ne, gospod doktor, mi je še rekel vratar; so mislili, da ne bo župnika, pa je; pa kak jo je pobralo naenkrat, kaj čemo, tako je pač na tem svetu frdamanem, zato pa pijem...

— Tiho! so siknile ženske za nama.

Spregovoril je župnik, ni bil naš mladi kaplan, ampak star župnik iz sosednje fare, naš je bil na izletu s farani pri Mariji Zell... Starcu se je tresla knjiga, iz katere je bral, da prah si in v prah se povrneš, kakor naša blagopokojna Katarina Žašler, ki ni odšla za vedno, ampak se je le preselila...

— Ne Katarina, Karolina, gospod, je šepnil dvometrski Prunk. Ta je držal svoj prapor kar se da visoko s koščenimi dolgimi prsti, ki so bili v dolгих, belih, snežnobelih rokavicah. Prunk se je res daleč vzdignil, nikdar prej ni imel niti zimskih rokavic, zdaj pa take bele. Kaj zato, če je imel srajco zamaščeno in klobuk pokótan, bele rokavice so ga naredile čisto drugega človeka.

— Pogledj otroka, kak jočeta!

— Saj se pubec sploh ne joče, samo hčerka, kdo bi si mislil, da jo je imela tako rada.

— Fant bo še požigalec, vam povem, pogledjte, nič ne joče, pred vojno je v teh krajih nekdo požigal, točno tak obraz je imel...

— Mamica, mamica moja, edina, kam te dajejo, kaj bom zdaj brez tebe, joj, mamica, je cvilila deklica. Ženske so udarile v jok, dekle se je zgrudilo, mamica, edina moja, mama, mama, cvililo je, bilo je hudo poslušati, vse nas je stisnilo. Gledal sem ženske, kako jočejo, kar topile so se od solz, brade so jim poskakovale, med njimi so bile tudi nekatere, s katerimi sem že bil, pri tistih rečeh so bile prave perverzнице, tu pa so tulile, kakor da bi ta blazni jok lahko očistil tudi nje same...

— A je res, gospod doktor, da je umrla zaradi raka, da je dobila raka, ker jo je tisti kurjač nekoč udaril po prsih, a?

— Ne, takrat se je potolkla, ko jo je oni prasec vlekel z motorjem, sploh ga ni na pogreb, prej pa mu je bila dobra. Taki so moški.

— Joj, je žalostno, a ne da.

Godba je vendar igrala. Žalostni kovinski glasovi so se izgubljali v topel septembrski zrak, bilo je res lepo vreme in nekam nenavadno. Okoli pokopališča so ljudje izkopavali krompir, v gozdu so klali hlode, po cesti je peljal voznik zapozneli voz otave, majhna skupina ljudi pa je pretresljivo jokala, igrale so trobente, bili smo sami in zapuščeni pred grobom.

— Mamica, kam te spuščajo, *mammica*...

— Glejte, punca se je sesedla, nesejo jo vstran, omedlela je, da še ni nje kap...

— Gospod doktor, zakaj je umrla?

Obrnil sem se, za mano je smrdelo po šnopsu. Bil je kurjač, v zmečkani in mastni obleki.

— Veste, jaz sem jo pa res imel rad, je še rekel, se stresel in spet izginil nekje za ploščami, na katerih je pisalo na svidenje nad zvezdami.

— Gospod doktor so pa res pridni, da so šli na pogreb, saj no, tudi jaz sem prišla, čeravno imam revmo, srečo pa ima ta Karla, da ima tak lepo vreme, ko so mojega pokopali, je lilo, saj skoro zmerom dežuje na pogrebi, Karla pa ima tako lepo vreme, glejte, samo ena učiteljica je prišla, žalostno, žalostno...

Šlo je h koncu tega bridkega pogreba. Prunk je stopil na grob in se zahvalil v imenu sorodnikov vsem, ki so spremili na zadnjo pot našo kranjko Karolino Žašler. Potem je še rekel:

— Sorodniki pa imajo jesti v gostilni pri bloku.

No, kaj takega se je zgodilo redko, da je lahko gospod Prunk javno govoril s praporom v roki in belih rokavicah na prstih. Zdaj je vedel, da je res nekdo in ni zastonj na svetu. Počasi smo se začeli razhajati. Nekje za križi je ležala na tleh hčerka in tulila. Ali je tulila za mamo ali pa zaradi vsega na tem svetu. Potrt sem se vračal. Še sem čul, da pravijo, da je lepo od mene, da sem šel na pogreb. In še dobro mi je delo, da me hvalijo, tako svinjski je človek.

Tinika mi je rekla:

— Ne pozabite, jutri bomo imeli sejo zaradi župnika; bomo že kako uredili.

— Boga Žašlerca, a ne.

— Otroka sta boga, ne ona.

K meni je prišla neka deklica iz tovarne in rekla, da moram danes zagotovo k tipkarici Jožici, ker drugače se bo nekaj zgodilo. Bil sem jezen, da raznaša, kaj je med nama, in tako pošilja pošto... Nekateri so šli v gostilno, župnika so odpeljali nazaj v njegovo faro... Tako se je končalo kratko vdovstvo in pogreb Karoline Žašler.

Hvala bogu, da je zdaj vse za menoj, tisti kraj, ljudje, pogrebi, samomori, obiski na domovih, tu imam red; predstojniki me tu in tam pohvalijo, postal bom specialist na urološkem oddelku, sestra Veronika, najlepša sestra na našem oddelku, je v tretjem mesecu nosečnosti; seveda si ti, ljubi, kaj vendar misliš, mi pravi. Po večerih se sprehajam od Glavnega trga do hotela, toda vseh storij iz tistega kraja ne morem pozabiti, včasih pa me le ima, da bi zbežal nazaj iz tega mestnega babilona, ki ga šele zdaj začenjam odkrivati in ni kaj dosti drugačen; no, bo že minilo, saj navsezadnje nas vse čaka jama, predstojnike, Veroniko, mene in tudi tistega, ki bi po naključju kdaj bral te moje zapiske.